

Nr 27/1965.

Å l a n d s l a n d s k a p s s t y r e l-
s e s framställning till Ålands landsting
med förslag till landskapslag om lantbrukets
grundkredit.

I riket utfärdades den 12 mars innevarande år en lag om lantbrukets grundkredit (FFS 156/65). Redan år 1960 överlämnade regeringen en proposition till riksdagen (prop. 118/60) med förslag om sådan lagstiftning, men detta förslag hann icke slutbehandlas före mandattidens utgång. En ny och i vissa avseenden reviderad proposition överlämnades år 1963 (prop. 53/63) som numera resulterat i ovannämnda lag.

Syftet med nämnda lagstiftning är att förbättra lantbrukets produktivitet och konkurrensförmåga. För att investeringar inom lantbruket icke skall orsaka betydande räntekostnader, har det ansetts nödvändigt att möjliggöra beviljande av krediter med 4 procents ränta till vissa större investeringar. Då statshushållningen för närvarande icke gör det möjligt att bevilja lån ur budgetmedel för detta ändamål, har frågan lösts så, att staten erlägger skillnaden mellan sagda ränta och den gängse utlåningsräntan samt en viss provision. Dessutom avses att delvis finansiera denna låneverksamhet med utländska lån och obligationslån. Då lånen icke skulle bindas vid index, måste staten erlägga av indexklausuler eller kursförluster orsakade kostnader till penninginstituten.

Lån beviljas såsom jordinköpslån, syskonandelslån eller byggnadslån åt lägenhetsägare, som erhåller sin och sin familjs huvudsakliga utkomst av lantbruk. Förutsättning är vidare, att för anskaffning av samma egendom eller utförande av samma arbete icke beviljats lån av statens medel eller av medel, för vilka staten erlägger räntegottgörelse. Det är sålunda icke möjligt att bevilja grundkredit parallellt med jorddispositions-lån.

Omfattningen av låneverksamheten skall fastställas av statsrådet med hänsyn till för ändamålet anvisade medel i statsförslaget. Förvaltningen av denna verksamhet handhaves främst av kolonisationsstyrelsen och densamma underlydande fältorganisation.

För landskapets del kan konstateras, att denna lagstiftning utgör en lantbruksnäringen främjande åtgärd. Enligt 13 § 1 mom. 8 punkten självstyrelselagen har landskapet lagstiftningsrätt beträffande "idkande av jordbruk, boskapsskötsel, skogsbruk och jordbrukets övriga binärningar" vilket t.ex. beträffande landskapslagen om skogsförbättring har ansetts inkludera också lagstiftning om stödåtgärder för dessa näringar (se ÅD IX s. 94). Landskapsstyrelsen anser det sålunda klart, att landskapet

har lagstiftningsrätt på detta område. Vissa stadganden i rikets lag äro dock av sådan art, att de måste hänföras till rikslagstiftningen. I dessa fall har landskapsstyrelsen antingen utelämnat motsvarande stadganden i nedanstående förslag eller också upptagit dem likalydande, beroende på, om de ansetts nödiga för förslagets överskådlighet.

Detaljmotivering.

2 §. Låneformerna föreslås helt i överensstämmelse med rikets lag. Observeras bör, att byggnadslån icke kan beviljas för lantbrukets bostadsbyggnader eller för grundförbättringar på dem. I 1960 års proposition hade regeringen föreslagit lånemöjlighet också för detta ändamål men av finansiella hänsyn uteslöts denna lånemöjlighet ur 1963 års proposition.

3 §. Enligt detta stadgande kan lån icke beviljas för anskaffande av mera jord än lånesökanden och hans familj förmår bruka.

4 §. I allmänhet skall lån beviljas lägenhetsägare, som huvudsakligen försörjer sig och sin familj med lantbruk. Jordinköpslån kan dock beviljas hans barn och barnbarn, även om de erhålla sin försörjning inom en annan näringsgren och icke är lägenhetsägare. Syskonandelslån kan beviljas lägenhetsägare, som icke har sin huvudsakliga inkomst av lantbruk. Det fordras dock i samtliga fall, att sökanden är förtrogen med lantbruk och har förmåga att sköta en lantbrukslägenhet samt efter förvärvet av fastigheten ägnar sig åt skötseln av densamma.

6 §. Lån skall beviljas mot sedvanlig säkerhet, normalt inteckning i fastigheten. Om det är fråga om outbrutet område av fastighet, kan panträtt erhållas med ogulden köpeskillings rätt.

7 §. Fastställandet av inteckning eller panträtt har reglerats speciellt i denna paragraf. Stadgandet är av rikslagstiftningsnatur, varför detsamma intagits i noggrann överensstämmelse med rikets motsvarande stadgande.

8 §. Paragrafen innehåller de väsentliga lånevillkoren. Av systematiska skäl har stadgandet i 3 mom. införts här, ehuru detsamma i rikets lag ingår i 13 § 3 mom. Närmare bestämmelser om lånevillkoren skulle ingå i landskapsförordning, varom stadgas i 14 §.

9 §. Lån skulle beviljas av andelskassa, sparbank eller affärsbank. I riket kan lån också beviljas av Finlands Hypoteksförening. För övriga kreditanstalter gäller där, att andelskassor bör utverka tillstånd av Andelskassornas Central Ab och sparbanker av Sparbankernas Central-Aktiebank, vilka liksom direktionerna för affärsbankerna och för Finlands Hypoteksförening bör låta ansökningshandlingarna granskas av person, förordnad därtill av kolonisationsstyrelsen. I landskapet synes

behandlingen av dessa ärenden lämpligen kunna ordnas så, att ifrågavarande andelskassa, Ålands Sparbank eller ifrågavarande affärsbanks kontor i Mariehamn översänder handlingarna till landskapsstyrelsen, som besluter om grundkredit kan beviljas.

10 §. Omfattningen av låneverksamheten inom ramen för denna lagstiftning blir givetvis beroende av det anslag, som för räntegottgörelser m.m. kan upptagas i landskapets ordinarie budget.

11 §. Då låntagaren erlägger i ränta endast 4 %, bör landskapet erlægga en räntegottgörelse så att kreditanstalten sammanlagt erhåller gängse utlåningsränta för inteckningslån. Denna räntegottgörelse har fastställts till skillnaden mellan den räntesats, som är $2\frac{1}{2}$ % högre än räntan på depositioner med 6 månaders uppsägningstid och förenämnda 4 %; enligt nu gällande depositionsränta blir räntegottgörelsen 3 %. Därutöver skall landskapet erlægga för kreditanstaltens kostnader i samband med denna låneverksamhet en gottgörelse om högst 0,4 % på lånebeloppet. Då indexklausul icke är tillåten i samband med grundkrediten, erlägger landskapet gottgörelse till kreditanstalterna för eventuell utebliven indexförhöjning eller på sådan grundad tilläggsränta.

12 §. Ehuru landskapsstyrelsen icke räknar med, att de i landskapet verksamma kreditinstituten skulle anskaffa medel för kreditgivningen genom upptagande av egna obligationslån eller egen utländsk kredit, synes det dock vara skäl att hålla denna väg öppen. Med tanke härpå har landskapsstyrelsen i förslaget upptagit ett stadgande om den speciella gottgörelse, som kommer i fråga vid beviljande av lån av medel, som anskaffats genom utländsk kredit.

14 §. Har låntagaren brutit låneavtalet genom att använda lånemedlen för annat än avsett ändamål eller erhållit lån på oriktiga förutsättningar, är lånet omedelbart förfallet till betalning och låntagaren skyldig att erlægga en 4 % högre ränta samt en straffränta om 2 % för hela lånetiden (1 mom.). Stadgandet måste såsom privaträttsligt anses vara av rikslagstiftningsnatur.

16 §. Rikets lag trädde i kraft den 1 september 1965. Då landskapslagen icke kan beräknas träda i kraft tidigare än i mars-april 1966, borde den kunna tillämpas också på därförinnan men tidigast den 1 september 1965 beviljad kredit av i lagen avsedd natur.

I rikets lag ingår ytterligare stadganden om upptagande av utländsk kredit (11 och 12 §§) och obligationslån (16 §) för anskaffande av medel för långivningen samt om vissa undantag från banklagen och lagen om sparbanker (16 § 2 mom.). Då dessa stadganden är av rikslagstiftningsnatur och icke är erforderliga för landskapslagens överskådlighet, har

motsvarande stadganden icke införts i förslaget.

Med hänvisning till det ovan anförda får landskapsstyrelsen vörd-
samt förelägga Landstinget till antagande nedanstående

L a n d s k a p s l a g
om lantbrukets grundkredit.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 §.

För tillgodoseende av lantbrukets kapitalbehov främjas upptagningen
av grundkredit för lantbruksändamål och lindras villkoren för sådan
kredit i enlighet med vad i denna lag stadgas.

2 §.

I grundkredit beviljas:

1) jordinköpslån för finansiering av förvärv av lägenhet, visst o-
utbrutet område och annat område jämte till dem möjligen hörande bygg-
nader samt för anskaffning av förmåner ävensom för finansiering av an-
skaffningen av viss del av lägenhet i det fall, att mottagaren är en
av flera personer, vilka skulle ha ärvt överlåtaren, om arvet hade fal-
lit vid tiden för överlåtelsen;

2) syskonandelslån för anskaffning av viss del eller vissa delar av
lägenhet, i vilken lånesökanden har andel; och

3) byggnadslån för byggande av nya husdjurs-, ekonomi- och uthus-
byggnader och till dem hörande anläggningar samt för förbättring, om-
byggnad och utvidgning av tidigare byggnader och anläggningar av detta
slag.

3 §.

Jordinköps- och syskonandelslån må beviljas endast för anskaffning
av sådan lägenhet, viss del av lägenhet eller område, att den därmed
anskaffade jorden antingen ensam för sig eller tillsammans med jord,
som samtidigt förvärvas eller redan tidigare äges av lånesökanden, bil-
dar en sådan lägenhet, som i allmänhet anses kunna skötas genom eget ar-
bete av brukaren själv och medlemmarna av hans familj, och varav de
kunna erhålla sin huvudsakliga utkomst.

Byggnadslån må likaså beviljas endast för i 1 mom. avsedda lägen-
heter.

4 §.

Lån må beviljas endast sådan lägenhetsägare, som erhåller sin och
sin familjs huvudsakliga utkomst av lantbruk och som på grund av sin
ekonomiska ställning bör anses vara i behov av dylikt lån.

Jordinköpslån må, oberoende av andra i 1 mom. nämnda förutsättningar

än de som gälla lånebehovet, beviljas i nämnda moment avsedd persons, anförvant i rätt nedstigande led samt hans adoptivbarn och dennes anförvant i rätt nedstigande led, och syskonandelslån oberoende av i sagda moment nämnda förutsättning rörande huvudsaklig utkomst. Låntagaren bör dock vara praktiskt förtrogen med lantbruk och förmögen att bedriva sådant samt ägna sig åt skötseln av den förvärvade lägenheten.

5 §.

Lån må icke beviljas för anskaffning av samma egendom eller för utförande av samma arbete, för vilket redan beviljats lån ur landskapsmedel eller av medel, för vilka landskapet erlägger räntegottgörelse till långivaren.

6 §.

Såsom säkerhet för lån skall inteckning i fastighet eller i 7 § avsedd panträtt utverkas.

7 §.

Såsom säkerhet för betalning av syskonandelslån ävensom jordinköpslån, som beviljats för inköp av lägenhet eller viss del av lägenhet, har långivaren rätt att få detta antecknat i protokollet över inteckningsärenden. I detta syfte bör långivaren sända avskrifter av köpebrev och skuldsedlar samt utdrag ur jordregistret till vederbörande domhavande eller fastighetsdomare. Då anteckning gjorts, utgör lägenheten eller lägenhetsdelen pant för betalningen av lånet jämte ränta, med förmånsrätt från anteckningsdagen, så länge och i övrigt på sätt som är stadgat, likväl så att säljarens panträtt för ogulden köpeskillning gående panträtt för ogulden köpeskillning har bättre förmånsrätt än sagda lån. Fastställes inteckning till säkerhet för lånet i lägenheten eller lägenhetsdelen på grund av ansökan, som gjorts under sagda tid, bibehålles långivarens rätt. Lånet må intecknas i lägenheten eller lägenhetsandelen utan ägarens hörande.

Har jordinköps- eller byggnadslån beviljats ägare av visst område, äger långivaren rätt att få anteckning införd i protokollet över inteckningsärenden till säkerhet för utbrytningsrätten och betalningen av lånet, för vilket ändamål långivaren skall insända avskrifter av köpebrev och skuldsedlar samt utdrag ur jordregistret till vederbörande domhavande eller fastighetsdomare. Då anteckning gjorts, utgör området och den därav bildade lägenheten pant för betalningen av lånet och räntan därpå med förmånsrätt från anteckningsdagen så länge och i övrigt på sådant sätt som angående panträtt för ogulden köpeskillning är stadgat. Fastställes inteckningen till säkerhet för lånet i den av området bildade lägenheten på grund av ansökan, som gjorts under sagda tid, bibehålles långivarens rätt. Långivaren må för ägarens till området räk-

ning och på hans bekostnad låta utbryta området till självständig lägenhet och söka lagfart därpå, och må inteckning i lägenheten fastställas utan ägarens hörande.

8 §.

Lånetiden är minst tio och högst tjugofem år.

För lånet skall erläggas en årlig ränta på fyra procent. Räntan skall erläggas två gånger om året.

Lånevillkoren må icke upptaga indexklausul.

Lånet skall återbetalas i lika stora avbetalningar två gånger i året, beräknade enligt den avtalade amorteringstiden. Den första avbetalningen må icke fastställas att erläggas tidigare än tre månader efter det jordinköps- eller syskonandelslån lyfts eller det med byggnadslån finansierade arbetet bort vara slutfört.

Landskapsstyrelsen fastställer de allmänna lånevillkoren för lånen för de olika ändamålen, och bestämmer, huru många procent jordinköps- och syskonandelslånen högst må utgöra av köpeskillingen, och byggnadslånen av det godtagbara kostnadsförslagens belopp.

9 §.

Lån beviljas av andelskassa, sparbank eller i banklagen den 17 mars 1933 (FFS 87/33) avsedd affärsbank sedan landskapsstyrelsen givit sitt bifall därtill.

10 §.

Landskapsstyrelsen besluter inom ramen för landskapets ordinarie inkomst- och utgiftsstat, i vilken omfattning lån må beviljas för varje i 2 § nämnt ändamål.

11 §.

För lån som avses i denna lag erlägger landskapet till kreditanstalten i räntegottgörelse en tilläggsränta, beräknad enligt den ränta, som kreditanstalten vid ifrågavarande tidpunkt erlägger till allmänheten för depositioner med sex månaders uppsägningstid, ökad med två och en halv procentenheter och minskad med den i 8 § 2 mom. nämnda räntan. I ersättning för tilläggskostnaderna för låneverksamheten erlägges till kreditanstalterna därjämte som räntegottgörelse ett av landskapsstyrelsen fastställt belopp, som må uppgå till högst 0,4 procent av ovan avsedda lån.

Uppbär kreditanstalt allmänt för indexgottgörelse å madel på depositionskontona av sina låntagare indexförhöjning eller såsom indexförhöjning avsedd tilläggsränta, betalar landskapet till kreditanstalten indexförhöjning eller tilläggsränta enligt de av anstalten allmänt iakttaga grunderna.

12 §.

Har kreditanstalt för beviljande av i denna lag avsett lån använt medel, som anskaffats genom utländsk kredit, erlägges ur landskapsmedel gottgörelse, med avvikelse från vad i 11 § är stadgat, ett av landskapsstyrelsen fastställt belopp, som tillsammans med den i 8 § 2 mom. avsedda räntan med högst 0,75 procentenheter överstiger kreditanstaltens faktiska räntekostnader.

13 §.

Ovan i 9 § nämnda kreditanstalter skola tillse, att lånen användas för de vid beviljande av dem bestämda ändamålen, och i övrigt enligt i denna lag och med stöd därav utfärdade stadganden och bestämmelser.

Kreditanstalt, som mottagit låneansökan, är skyldig att giva av landskapsstyrelsen bemyndigade personer uppgifter, vilka äro nödiga för utredande av huruvida lånesökanden är i behov av i denna lag avsedd kredit, ävensom de uppgifter och i och för granskning, de handlingar, som äro erforderliga för konstaterande av huruvida lånevillkoren samt denna lag och med stöd därav utfärdade bestämmelser i övrigt iakttagits. Nämnda personer hava rätt att i samma syfte hos låntagare verkställa granskningar.

14 §.

Har låntagare använt lånemedel för annat ändamål än det, för vilket lånet beviljats, eller har låntagare för anskaffning av samma egendom eller utförande av samma arbete erhållit lån även ur andra i 5 § avsedda medel eller vid ansökan om lån lämnat kreditanstalten väsentligen oriktig uppgift eller dolt på lånets beviljande väsentligen inverkan omständigheter, är lånet utan uppsägning genast förfallet till betalning. Härvid skall låntagaren på lånet erlägga en fyra procent högre ränta än den i 8 § 2 mom. nämnda och därjämte en årlig straffränta om två procent från den dag, då lånet lyftes, till den dag, som bör anses såsom förfallodag. Ränteökningen och straffräntan tillfalla landskapet. Låntagaren skall från förfallodagen för lånet erlägga gängse utlåningsränta till kreditanstalten och i skuldsedeln måhända överenskommen straffränta, till dess lånet i sin helhet blivit återbetalat.

I skuldsedeln må intagas villkor, som gälla skötseln och användningen av lägenheten eller området, underhåll och försäkring av därpå befintliga byggnader, försäljning och avverkning av skog samt användningen av lånet och tryggnad av dess indrivning ävensom andra nödiga villkor, vid äventyr, att lånet kan uppsägas och möjligen avtalad straffränta påföras för lånetiden.

15 §.

Närmare föreskrifter angående verkställigheten av denna lag utfärdas genom landskapsförordning.

16 §.

Denna lag träder omedelbart i kraft och må tillämpas jämväl på kredit, som kan godkännas såsom lantbrukets grundkredit, även om den beviljats före lagens ikraftträdande, likväl icke på kredit, beviljad före den 1 september 1965.

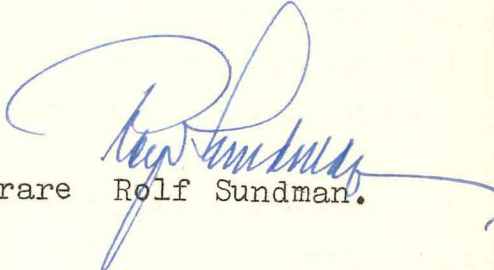
Mariehamn, den 22 september 1965.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd

Hugo Johansson.

Lagberedningssekreterare

Rolf Sundman.